

Vejledning til svineproducenter om Salmonella

Salmonella – hvad kan jeg gøre?

Vi har i dette materiale samlet en liste over anbefalede tiltag inden for driftsform, management, hygiejne og fodring. Tiltagernes effekt er dokumenteret ved forskning og afprøvning og kan medvirke til reduktion af Salmonella i mange besætninger.

Smittebeskyttelse

De væsentligste smitekilder er:

- Indkøbte dyr (aftaler/forbehold til indkøbte dyr vedrørende Salmonella bør være indføjet i den skriftlige kontrakt mellem sælger og køber)
- Mennesker, hunde, katte og redskaber
- Mus, rotter og fugle

Følgende faktorer er vigtige, da de mindsker spredningen af Salmonella i besætningen

Driftsform

- Konsekvent sektioneret drift eller alt-ind alt-ud produktion har væsentlige fordele i forhold til kontinuerlig drift

Management

- Undgå at rekruttere polte direkte fra slagtesvinestalden
- Undgå sammenblanding og kontakt mellem forskellige aldersgrupper
- Undgå overbelægning
- Hav særlig fokus på forebyggelse og behandling af diarré
- Undgå gylleoversvømmelse
- Undgå at bruge de samme staldgange til forskellige aldersgrupper, også ved udlevering (transporter evt. fravænnede grise i en vogn)

Hygiejne, rengøring og desinfektion

- Skift støvler mellem sektioner - og skift evt. tøj
- Brug ikke de samme redskaber i forskellige staldafsnit
- Rengør stalde til gødningsfrit niveau
- Brug kun højtryksrensning i tomme stalde
- Kalk (eller andet egnet desinfektionsmiddel). Kalkning af gulve og vægge efterfulgt af udtørring, inden nye grise sættes ind

“Salmonella –
hvad kan jeg
gøre?”

Fodring

Foder spiller en vigtig rolle for forekomsten af Salmonella. De fodringsmæssige tiltag, der anbefales til besætninger med et salmonellaproblem, er ofte forbundet med enten en øget foderpris eller med forringet produktivitet. Derfor skal foderløsninger altid gennemføres sammen med optimering af smittebeskyttelse og management.

Melfoder reducerer Salmonella

Kommentar: Melfoder forringer grisenes foderudnyttelse, især hvis kornet er groft formalet. Anbefalingen er, at mindst 60 pct. af partiklerne skal være under 1 mm ved en sigteanalyse.

Færdigfoder, hvor mindst 15-20 pct. af kornet ikke er varmebehandlet og pelleteret ("korn uden om") reducerer Salmonella (der kan ikke forventes lige så stor effekt som ved melfoder).

Kommentar: "Korn uden om" forringer foderudnyttelsen, men ikke så meget som melfoder. Der er ikke dokumentation for, at der er forskel på, om det er byg eller hvede, der "køres uden om".

Færdigfoder, der er varmebehandlet, men ikke pelleteret (ekspanderet foder) reducerer Salmonella i samme størrelsesorden som "korn uden om"

Kommentar: Ekspanderet foder forringer foderudnyttelsen, men ikke så meget som melfoder. Ekspanderet foder fylder mere i siloen og kan give problemer med brodannelse.

Groft formalet foder reducerer Salmonella

Kommentar: Groft formalet korn giver, uanset om det er i melfoder eller i pelleteret foder, en ringere foderudnyttelse sammenlignet med fin formaling.

Byg sammenlignet med hvede reducerer Salmonella (tilsæt minimum 25 pct.)

Kommentar: Det forventes, at andre fiberrige råvarer også kan reducere forekomsten af Salmonella. Iblanding af fiberrige råvarer har antagelig mindre effekt end foderets fysiske form.

Tilsætning af organisk syre reducerer Salmonella (tilsæt 0,5-1 pct. syre i foderet, hvis du skal et salmonellaproblem til livs).

Brug syreprodukter baseret på mælkesyre, myresyre eller benzoesyre.

Kommentar: Tilsætning af syre til vand er KUN lovligt, såfremt produktet er mærket "tilskudsfoder". Håndtering af syre som tilsætningsstof kræver en HACCP-registrering hos Fødevarestyrelsen. Grisenes produktivitet forbedres ved tilsætning af syre, og det er med til at betale for omkostningen til syretilsætning.

Vådfoder reducerer Salmonella forudsat en lav pH-værdi (under 5,0)

Kommentar: Er der salmonellaproblemer i en vådfoderbesætning, anbefales det at tilsætte 2 promille myresyre (husk, at det kræver HACCP-registrering) eller at anvende opvarmet vand (25 grader C), hvis fodersuppens pH-værdi er over 5. Brug af opvarmet vand øger fermentering i vådfoderet og dermed den naturlige produktion af organiske syrer.

Reducer proteinindholdet i foderet

Kommentar: Et højt indhold af protein i foderet kan give diarré, og det kan forværre et salmonella-problem. Lavere indhold af protein end næringsstofnormerne angiver, påvirker daglig tilvækst, foderudnyttelse og kødprocent negativt.

Det skal forventes, at det tager adskillige uger til måneder, før der kan ses effekt af tiltag i form af en reduceret salmonella-forekomst.

Salmonellafradrag i Niveau 2 og 3 besætninger

1. Leverancer af svin fra en slagtesvinebesætning, der er kategoriseret som en Salmonella niveau 2 besætning, skal afregnes med et fradrag på 2 % af afregningsværdien. Niveau 2 besætninger med slagtesvineindeks mindre end 45 fritages dog fra fradrag.
2. Leverancer af svin fra en slagtesvinebesætning, der er kategoriseret som en Salmonella niveau 3 besætning, skal afregnes med følgende fradrag i afregningsværdien:
 - a. 4 % fra tidspunktet besætningen første gang kommer i Niveau 3 og i alt 6 måneder frem (dog kun i de perioder besætningen er i Niveau 3).
 - b. 6 % fra og med den 7. måned efter besætningen første gang kom i Niveau 3 (dog kun i de perioder besætningen er i Niveau 3). Perioden med 6 % i fradrag er gældende i alt 6 måneder frem, fra den første måned besætningen får et 6 % fradrag (dog kun i de perioder besætningen er i Niveau 3).
 - c. 8 % fra den 7. måned efter besætningen første gang fik et 6 % fradrag (dog kun i de perioder besætningen er i Niveau 3).

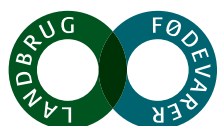
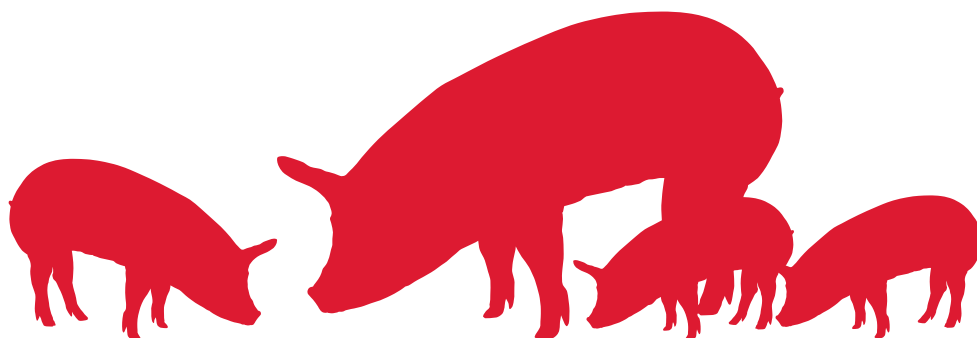
Start af fradrag, skift af fradrag og evt. bortfald af fradrag sker den 10. hverdag i en måned, hvilket gør, at ovennævnte månedsperioder kan afvige lidt med hensyn til antal dage.

3. Leverancer af svin fra en slagtesvinebesætning, der i 12 på hinanden følgende måneder ikke er kategoriseret som en Niveau 3 besætning, skal afregnes med et fradrag på 4 % i afregningsværdien, såfremt besætningen igen kategoriseres som en Niveau 3 besætning, og slagtesvinebesætningen ikke er omfattet af pkt. 4. Besætningen er dermed at betragte som en første gangs Niveau 3 besætning som angivet i pkt. 2 stk. a.
4. Uanset stk. 3 skal leverancer af svin fra en slagtesvinebesætning, som har været kategoriseret som en Niveau 3 besætning i mere end 12 måneder i alt inden for en 3 års periode, afregnes med et fradrag på 8 % i afregningsværdien, såfremt slagtesvinebesætningen igen kategoriseres som en Niveau 3 besætning.
5. Uanset stk. 1 – 4 fritages en slagtesvinebesætning for fradrag, hvis der i alt kun indgår 2 positive prøver i det beregnede slagtesvineindeks samtidig med, at de to prøver er fra forskellige måneder.

Obligatorisk oplysningspligt om Salmonella

Ifølge Fødevarestyrelsens bekendtgørelse er der oplysningspligt om Salmonella. Det betyder, at det er obligatorisk at informere aftagere om Salmonella, når der sælges dyr til levebrug. Oplysninger er også tilgængelige på www.spf-sus.dk og følgende skal oplyses:

- Salmonellaindeks for avls- og opformeringsbesætninger
- Salmonellaniveau for slagtesvinebesætninger de seneste 3 måneder
- Deklaration af salmonella-status A (negativ), B (positiv) eller C (positiv) for alle besætninger
- Salmonella-serotype for alle svinebesætninger med status B og C
- Salmonella-status B skal oplyse om fund af salmonella-type de seneste 6 måneder
- Salmonella-status C skal oplyse om fund af salmonella-type de seneste 60 måneder

Videncenter for Svineproduktion
Axelborg, Axeltorv 3
1609 København V

Bettina Ingrisch
Vibeke Møgelmoose

T +45 3339 4411
T +45 3339 4379

E bin@lf.dk
E vim@lf.dk